

מדה וא"ש ודו"ק. (יג) אס"י נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך. הנה לכאורה  
הוא כפל לשון למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך. ינראה הכוונה דהנה אח"כ אמר ואברם כבר  
מאד בכסף ובזהב וילך למסעיו. ופרש"י דהלך כפרוע הקפותיו. הנה ע"ד הלצה י"ל לכך אס"י ואברם  
כבר מאד בכסף ובזהב. דהנה מדרך הטבע אף אם יהיה לאדם אלפי אלפים דינרי זהב לא יהיו למשא  
עליו והיינו מצד שהדבר חביב עליו כי ע"ד שהכל לא יהיה עליו למשא. ואך זה אם המצי' שייך לו  
אך אם המעות יש אצלו משל אחרים בפקדון היו שסיר כמשא עליו כיון שאינו שלו. וא"כ ה"נ אצל  
אברם אם היה הממון נשאר בידו משלו לא היה הממון למשא כבר אך כיון שידע שלא יהיה לו הממון  
רק יצטרך לפרוע מזה הקפותיו א"כ הו' ממון של אחרים לכך היה עליו למשא. וזוה"כ ואברם כבר  
מאד בכסף ובזהב ולכך הו' ע"ו למשא משום וילך למסעיו שהלך לפרוע הקפותיו ולכך הו' עליו כמשא  
כבר זה י"ל ע"ד הלצה. אבל אליבא דאמת ז"א דרז"א היה חביב על אברם מה שהלך לפרוע הקפותיו.  
אך י"כ בכל דבר מצוה השטן עומד כנגדו לבטלו ולעכב את הענין אבל בדבר שאין בו מצוה כלל כזה  
אין השטן מתנגד עליו לבטלו ולכך אם לא היה אברהם הולך לפרוע הקפותיו דפריעת בע"ה מצוה לא  
היה השטן מכביד עליו את הממון להיות עליו משא. כבדה הוה עליו לנקב אך כיון שהולך לקיים בו  
דבר מצוה רצה השטן לבטלו וכמו שמצינו במדרש גבי עקרה שעשה השטן א"ע כנהר וכנחל וכמה סיבות  
כדי לבטלו מן המצוה. כן ה"נ עשה השטן את הכסף למשא על אברם כדי לבטלו מן המצוה שד  
סריעת בע"ה וזוה"כ אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך אע"פ שחמעות לא יהיה נשאר אצלו כי  
יצטרך לשלם הקפותיו מ"מ ארו"ה שובת הנפש ואקיים ע"ו מצוה פריעת בע"ה אס"י לחיפך נאמר לוח  
רשע ולא ישלם ויהיה לו ריוח וחיתה נפשי בגללך שיהיה לו חיות הנפש לקיים המצוה ודו"ק: ואפשר  
עוד דלכך סמך וילך למסעיו לכאן ללמד בזה צדקות אברהם דהנה קי"ל בש"ע יו"ד ה' צדקה וש"ע חו"מ  
דמי שמקבץ צדקה אינו מחויב לשלם מות חובותיו מה שחייב לאחרים והיינו מטעם דרק כו' נתנו צדקה  
דלא לשלם אחרי. וז"ש כאן ורבותא נבי אברהם דאף שתממון לא הו' שלו רק פריעת נתן לו כמתנה ואלא  
היה מחויב לשלם בהם החיובות אעפ"כ וילך למסעיו שהלך לשלם הקפותיו ובוה א"ש מה שיש במדר'  
זאכרם כבר מאד ונו' הה"ד ויוציאם בכסף ובזהב. ולכאורה הוא חמיה מה שייך זה לכאן. אך לפי  
הנ"ל א"ש דהנה הקביה לא היה מחויב מדינא לתת להם ביות מצרים דאף שהבטיח להם ואח"כ יצאו  
ברכוש גדול מ"מ כבר כתבו המפרש' דזה נאמר על תנאי ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה אך לא  
היו סם רק רדיו וכך אמר הקב"ה כדי שלא יאמר אותו צדיק וכו' וז"ל דבאמת נתן להם הקב"ה ביות  
מצרים והלא כתיב אשר לא ישא פנים כמ"ס חו"ל בפ"ג דברכות דק שהשיב הקב"ה והאיך לא אשא פנים  
שהם מדרקד' עד כוית ועד כביצה וכו'. משמע שבחנם אינו נושא פנים אך כיון שאברהם פירע הקפותיו  
במה שלא היה מדינא לפריע כיון שהיה קיבל המעו' מפרעה במתנה יאעפ"כ פירע אף שאינו חייב מדינא  
וכיון שאברהם עשה לפנים משה"ד לכך עשה לי הקב"ה מדה כנגד מדה ונתן להם ביות מצרים וזה כונת  
המדרש ואברם כבר מאד בכסף ובזהב וה"ד ויוציאם בכסף ובזהב ואין זה משא פניו כיון שאברהם ניכ  
עשה לפנים משה"ד ודו"ק וא"ש: ואפשר עוד לפרש בזה הפסוק ואברם כבר מאד בכסף ובזהב וילך  
למסעיו דהנה לכאורה קשה למה במלך סד"ס אף שרצה ליתן לו מרצינו לא רצה אברהם לקבל מאתו  
מתנות כמ"ס אם מחוט ועד שרוך נעל יאצל פירע קיבל מתנות ואדרבא בקש עוד משרה למען ייטב לי  
בעבורך. אך לפי מ"ס א"ש דבסדרם לא היה אברהם בע"ה עוד ולא היה צריך לשלם חובות לכן לא רצה  
לקבל. אבל גבי פירע היה או אברהם בע"ה לכך בקש עוד משרה לקבל כדי שישלם הקפותיו ולא יהיה  
חלילה בכלל ליה רשע ולא ישלם ובוה א"ש דהנה כתיב שינא מתנות יחיה ובארנו בחיבורי מן אבות על  
מ"ס אבות דלכך לא אמר אינו מקבל מתנות יחיה משום דיתכן להיות אף מי שמקבל מתנות מצד החכמה  
המתנה אין בירוח אעפ"כ היא שינא מתנות ושוב היא לפניו יותר שלא יצטרך לקבל ע"כ אם הוא שונא  
המתנות

חמתנות אע"פ שמקבל כ"מ יחיה. ובוה א"ש דנלמוד שונא מהנות יחיה מאברהם דאברהם בעצם הי' שונא חמתנות ומה שקבל היה עד צד תהכרח כדי לשלם חובותיו. וזשה"כ ואברם כבד מאד בכסף ובזהב דחיינו שחית עליו למשא כבוד מכה דהוי שונא מתנות ומה שקיבל מכח וילך כמסעיו שחלך לסרוע הקפותיו והי' מוכרח לקבל ודו"ק היטב : (טו) ולאברם הישב בעבורה וגו'. חנה בש"ס במס' אמרינן דאין תבדקה